XXVIII. évfolyam. Pécs, 1900. szombat, május hó 5. 103-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre · 20 kor. — fill.
Félévre · · 10 » — »
Negyedévre · 5 » — »
Egy hóra · · 1 » 70 »
Egyes szám ára 8 fillér.

Kiadóhivatal:
PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével szemben,
hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó észlalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz fel.

Formai közösség.

Pécs, 1900. május 4.

A hatvanhetes kiegyezést a függetlenségi párt már kezdettől fogva olyan lejtőnek tartotta, amely az arra rálépett országot menthetetlenül sodorja az összbirodalomba való végleges beolvasztás örvénye felé. Bármennyire hangsulyozza is a hatvanhetes törvény Magyarország állami különállását, bármilyen részletesen állapitja is meg a közös ügyeket s bárhogyan is köti ki ezek közös kezelési módjára nézve alapföltételül mindkét államnak teljes alkotmányosságát: a gyakorlat szomoruan igazolta, hogy Magyarország állami önállása soha és sehol sem juthatott kellő kifejezésre; hogy a közös ügyeknek a törvényben még szorosan elhatárolt területe az idők folyamán mindinkább kiterjesztetett az állami ügyeknek olyan ágaira is, a melyek még tényleg fönntartott tartományi autonomiánk mellett is kizárólag csak minket illethetnek; hogy az ügyek közössége s azok közös kezelése változatlanul fönntartatik az alapföltételül kikötött alkotmányosságnak nálunk meghamisitása, Ausztriában teljes szünetelése dacára is.

Hogy Magyarországnak állami önállása nem érvényesülhet még a legszorosabb értelemben vett belügyeink terén sem, annak szomoru példáját mutatja az irodalmi és művészeti művekre vonatkozó szerzői jogok védelmére Németországgal kötött szerződés, a melynek tárgyalását tegnap kezdte meg a magyar képviselőház.

A szerzői jog olyan speciális belügyünk, a melyre nézve Ausztriával semmiféle közösséget el nem ismerhetünk és nem is ismertünk el, mert a hatvanhetes törvény is csak a pragmatika szankcióban megállapitott együttes védelemre vonatkozó ügyeket tette közösekké, nevezetesen azokat a *külügyeket, a melyek az őfelsége uralkodása alatt álló összes országokat együtt illetik*, a hadügyet, de ennek is csak egységes vezérletét, vezényletét és belszervezetét, végül a pénzügyet annyiban, a mennyiben közösek azok a költségek, melyek a közöseknek elismert tárgyakra forditandók.

Ami különösen a külügyet illeti, határozottan ki van kötve a törvényben, hogy a közös külügyminiszter hatáskörébe csak a birodalom diplomatikai és kereskedelmi képviseltetése tartozik; már pedig az a kérdés, hogy mi milyen védelemben részeltessük a külföld irodalmi és művészeti termékeit, csakugyan nem tartozhatik a „birodalomnak", tehát Ausztria és Magyarországnak közös diplomatikai, vagy kereskedelmi képviseletének a körébe. És mégis a magyar kormány a törvényhozás elé egy olyan szerződést hoz becikkelyezés végett, a melyet a birodalom közös külügyminisztere kötött a német birodalom külügyminiszterével a szerzői jog védelme tárgyában.

Hogyan jutott a közös külügyminiszter hozzá, hogy egy külföldi állammal szerződést kössön egy tisztán és egyedül minket érdeklő ügyben, mikor az ő hatásköre csupán azokra a külügyekre terjed, a melyek az ő felsége uralkodása alatt álló összes országokat együtt illetik? Azt az igazságügyminiszter is kénytelen volt beismerni, hogy a szerzői jog védelmét nem lehet a birodalmi közösügyek, de még a közös érdekű ügyek fogalma alá sem szoritani s a külügyminiszternek ebben a kérdésben való szereplését csupán csak azzal okolta meg, hogy Magyarországnak más külügyminisztere, mint a közös külügyminiszter, nincs s ezért *mindenféle nemzetközi szerződésnél a közös külügyminiszter képvisel minket is.*

Kell-e ennél klasszikusabb bizonyiték a függetlenségi pártnak amaz állitása mellett, hogy a hatvanhetes kiegyezés minden kautélája, a melylyel a közösségnek ott megállapitott korlátain túl való terjeszkedését megakadályozni s Magyarországnak minden egyéb ügyben való teljes függetlenségét és önállóságát biztositani akarta, nem egyéb üres frázisnál. A hatvanhetes törvény kifejezett rendelkezése szerint csak azok a külügyek vannak a közös külügyminiszter hatáskörébe utalva, a melyek a birodalom mindkét államát *együtt* illetik: a magyar igazságügyminiszter pedig az ország törvényhozása előtt kijelenti, hogy tényleg ugy áll a dolog, miszerint Magyarországot a közös külügyminiszter *mindenféle* nemzetközi szerződéseknél föltétlenül képviseli.

De megvigasztalta az igazságügyminiszter a tisztelt honatyákat azzal, hogy ez által nem keletkeznek uj közösügyek, hanem csak *formai közösség*, a melynek alapján a birodalom két államát különkülön érdeklő ügyekben is közösen köttetnek meg a nemzetközi szerződések. Hogy azonban a valóságos közösügyek, meg a közös érdekü ügyek mellett és ezeken kivül hogyan lehet jogosultsága a formai közösségnek olyan ügyekben is, a melyek eme kategoriák egyikébe sem tartoznak, annak jogosult voltát az igazságügyminiszter semmivel mással nem tudta igazolni, mint hogy eddig is igy köttettek igazságügyi és minden egyéb szerződéseink.

Nos hát ez is csak azt bizonyitja, hogy igaza volt a függetlenségi pártnak, mikor azt állitotta, hogy hasztalan korlátozza a hatvanhetes törvény a közösséget, az érvényesült ott is, a hol a törvény részünkre a teljes állami függetlenségünket biztositja. Hisz elismerte azt az igazságügyminiszter is, hogy a nem közös ügyekre nézve törvény szerint a magyar kormánynak is joga van szerződést kötni a külfölddel s ezzel maga ütötte agyon azt az okoskodását, hogy mindenféle nemzetközi szerződésünket a közös külügyminiszter utján kell megkötnünk, mert erre más közegünk nincsen.

Ha azokra az ügyekre, melyek sem a birodalmi diplomaciára, sem kereskedelmi képviseltetésére nem tartoznak, az igazságügyminiszter beismerése szerint is joga van a magyar kormánynak szerződéseket kötni, ugy ezt tenni kötelessége is, mert a közjogi vonatkozásu jogositványok egyuttal kötelességek is, a melyek teljesitése alól a jogositott kormány ki nem bujhat kötelességszegés nélkül.

De hát Magyaország állami különállásának a külfölddel szemben soha és sehol sem szabad kidomborodnia s azért a

„PANNONIA" kávéházban szombat és vasárnap utolsó előadások.

KÖZKIVÁNATRA

KLABRIÁSZ-PARTHI.

SZEMÉLYEK:

Simon Dalles · · Baumeister.
Levy Levinszky · Rozsnyai.
Grün gibicz · · Szirmai.
Sáli kellnerné · · Budai k. a.
Madám Stiglicné · Boros k. a.
Grazgrin II. gibicz Eibensütz

Két bole 20 fillér. Kinellach naponta friss.

Kezdete 8 órakor.

Családi műsor. — Fentartott hely 50 kr.

magyar kormány készséggel rázza le magáról azt a törvényes kötelességét, hogy a magyar állam számára fönntartott külön ügyekben külön szerződéseket kössön a külfölddel és szivesen csinálja meg törvényen kivül a közösségnek harmadik kategoriáját, a formai közösséget is azzal, hogy a külügyminiszterrel csináltatja meg azokat a szerződéseket is, a melyekhez annak semmi köze sincsen.

A „Pécsi Tanitóegylet" közgyülése.

— Saját tudósitónktól. —

Pécs, 1900. május 4.

A »Pécsi Tanitóegylet« — melynek lelkes, a tanügy iránt odaadással érdeklődő, lankadatlan szorgalmu tagjai az egyesület aránylag rövid fennállása óta is nem egy hasznos tanügyi intézménynek voltak buzgó terjesztői — ma délelőtt tiz órakor a községi polgári leányiskola kézimunka termében közgyülést tartott.

A közgyülésen *Mihálovits* Antal elnök, *Haksch* József és *Retter* Rezső jegyzőkön kivül mint előadók: *Schmiedt* Boldizsár és *Dobra* Imre jelentek meg, továbbá *Schneider* István felügyelő-igazgató, Reberics Imre, Repics Vince, Rozsits Sándor, Klingenberg Jakab, Mussong Vince, Skolnik Géza, Germán István, Pikler József, Dillmann Antal, Légrády László, Magda Pál, Bubregh János, Magyar Károly, Futima Sarolta, Pókász Amália, Éhn Emilia, Gonda Mari, Haksch Emilia, Szelmanné Cz. Róza, Bartosságh Józsa, Köglné Valburga, Abendhauser Ilona, Nehrebecky Ilona, Lőwy Anna, Mussong Józsa, Áronffy Ilona, Rihmer Jolán, Nendtvich Vilma egyesületi tagok.

Mihálovits Antal elnök megnyitó beszédében örömmel konstatálja, hogy a tanügy vezető férfiai s ezek között első helyen a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter most már huzamosabb idő óta tudomást vesznek az ország tanitóiról, kiknek eddig fájdalommal kellett tapasztalniok, hogy őket a társadalomban harmadrendü kasztnak sorozzák, mig most elismerés és buzditás osztályrészük, bevonatnak a tanügyre vonatkozó fontos kérdések eldöntésébe, mi leginkább mostanában a tanterv reviziójának nagy munkájánál is látható volt. Az állam sem gördit most már akadályokat a tanügy munkásainak előrehaladása elé, sőt hálára kötelező módon támogatja őket, segélyt nyujt, mint ezt a »Tanitók háza« eszméjének létesitésekor is mutatta, midőn ingyen telket, anyagi és széleskörü erkölcsi támogatást juttatott a tanitóknak. S ennek kivivásában nagy része volt a tanitók egyesülésének, érdekeiknek egy közös akarattal, vállvetve történt előmozditása, szóval a pécsi tanitóegyletnek, melyben mint jó kartársak, életkérdéssé vált közös érdekeik harcosai törekedtek egyesült erővel céljaik elérésére. Midőn ama reménynek ad kifejezést, hogy a »Pécsi Tanitóegylet« a jövőben is, mint eddig, buzgó tevékenységet, ernyedetlen munkásságot fog kifejteni, a közgyülést megnyitottnak jelentette ki.

Ezután következett a tárgysorozat első pontja, melyet:

»Kell-e külön tanterv?« cimmel *Schmiedt* Boldizsár adott elő. — Hogy kell-e külön tanterv — ugymond az előadó — a mellett éppen annyi érv hangzott fel, mint a mennyi ellene s igy felesleges e tárgy fölött hosszabb vitába vagy fejtegetésbe bocsájtkozni. A tanerők legnagyobb része már régóta az osztatlan iskoláknál a külön tanterv létesitése mellett foglalt állást, de az ellentábor nem nyugszik, hanem mindig uj és uj, de könnyen megdönthető érvekkel igyekszik saját álláspontját bizonyitani. A külön tanterv ellen állást foglalók egyik sokat hangoztatott érve, hogy a külön tanterv felállitásával a tanitók egységes működése bontatnék meg s ezzel veszélyeztetve lenne a tanitásban rejlő idealizmus. Előadó szerint azonban gyakorlati kérdésekben nincs helye az idealizmusnak, ha nem rejtőzködik mögötte valamely megvalósitható terv eszméje s a tanitóságnak nincs jogában bár szépen hangzó, de elvont fogalmakért veszélyeztetni a gyermeknevelés és tanitás célszerübb módjainak érvényre jutását. Felkéri a közgyülést, hogy a külön tantervnek behozatala mellett foglaljon állást, azután beterjeszti ama határozati javaslatát, melyet a »Baranyamegyei általános tanitótestület« közgyülésén már felolvasott.

A határozati javaslathoz a közgyülés egyhangulag hozzájárult.

Majd *Dobra* Imre előadó tartott hosszabb érdekes felolvasást a phonomimikai irva-olvasási előgyakorlatokról. Először röviden szólott az irva-olvasásnak a tizenhatodik században való gyakorlatáról, melynek alapjául hosszas tanulmány után és nagy paedagogiai készültséggel, *Cukrász* Róza fővárosi tanitónő, a modern kor igényeinek megfelelő phonomimikai irva-olvasás kézikönyvét szerkesztette és ezen tanmódot terjesztette. A phonomimikai irva-olvasás előgyakorlatainak az az előnye, hogy szemléltető modorban nyolc hét leforgása alatt az irott és nyomtatott betü ismeretére, szótagok elolvasására lehet a gyermekeket megtanitani, még pedig ugy, hogy egyuttal az irás alapfogalmaival is megismertetheti őket a tanitó.

Néhány példával mutatta be ezután az előadó a phonomimikai irva-olvasás előgyakorlatait s érdekes felolvasása végén a következő határozati javaslatot terjesztette be: Kéressék fel a hatóság arra, hogy egy osztályban Cukrász Róza szellemé szerint legyen tanitható az irvaolvasás, mert csak gyakorlati alkalmazása igazolhatja annak életrevalóságát a legjobban.

Schneider István, Schmidt Boldizsár, Klingenberg Jakab, Skolnik Géza, Dillmann Antal és Werb Károly hozzászólásai után a közgyülés elfogadta a bejelentett határozati javaslatot.

Ezután Haksch József egyesületi titkár felolvasta a »Pécsi Tanitóegylet« mult évről szóló titkári jelentését, melyet ama szomoru körülményenyel kezd meg, hogy az egyletet ért két gyászesetről emlékezik meg, mely Mihálovits Antal egyleti elnök neje és édes anyja halálával érte a tanitóegyletet.

A »Pécsi Tanitóegylet« kebelében penditették meg legelőször a Pécsett létesitendő »Tápintézet« eszméjét, melynek anyagi támogatásában a nemeskeblü megyéspüspök Hetyey Sámuelra számitanak. Igen nagy tevékenységet fejtett ki a tanitóegyesület a »Ferenc József Tanitók Háza« tőkéjének gyarapitása körül is. Az egyesület az elmult évben a gyerekvédő kongresszus tagjainak sorába lépett be. Uj tag az elmult évben csak egy lépett be: Kész József villányi tanitó s igy a tagok jelenlegi létszáma hetvenöt.

A titkári jelentés tudomásul vétele után Dobra Imre egyleti pénztárnok jelentette, hogy

A „Pécsi Figyelő" tárcája.

Micbánné.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Irta: **Bodonyi Nándor.**

Kun-mizsei kastély elött
Kivirtott a vad-rózsa;
Büszke bánné, szép Micbánné
Hét bimbót leszakit róla.
Bokrétában a hét bimbót
Tűzi habos kebelére;
Tövis nyomán, meg sem érzi,
Kiserked a keze vére.

Büszke bánné, szép Micbánné
Reggeli misére indul,
Koldus asszony állja utját
Virágos kert bokrain túl.
Siró-rivó kis porontya
Az ölében, éppen három . . .
Nehéz teher, nehéz gyümölcs
Sovány, aszott, gyönge száron.

Szép Micbánné meg se látja,
Büszkén, szótlan tova lépdel;
Vagy tulajdon buja-baja
Foglalá ugy a szivét el?
Tiz éve él az urával
Hitvesi hiv szeretetben . . .
Tiz meddő év . . . mennyi mindent
Adott, csak épp gyereket nem!

Ez egy, ami büszke szivét
Búban le a porig nyomja;
Ez egy, ami imádkozni
Mindennap templomba vonja.
A sok buzgó imádságnak
Hej, de nincsen foganatja;
Nem akarja meghallgatni
A minden áldások atyja.

Koldus asszony aszott karját
Feléje ki esdve tárja:
»Amit szántak a szegénynek . . .
Aki özvegy, aki árva . . .«
Szép Micbánné végignézi,
Hév láng csillan föl szemében;
Hej, az a láng irigység-e,
Avagy tettetett szemérem?

Arca sápadt, hangja reszket:
»Nekem egy sincs . . . neki három!
Tavasz multát, ősz eljöttét
Meddőn, gyümölcstelen várom . . .
Mennyit sirtam, mennyit kértem!
Ha nekem nincs, mért van annak?
Büntetésül ád az Isten
Ennyit tán a fajtalannak?«

Mint akit a kigyó mar meg:
Koldusasszony összerezzen;
Méltatlan rút bántalomért
Igazságot hol szerezzen?
»Én fajtalan? — Isten látja!« —
Arca égő bibort váltott,
S haragos fölgerjedtében
Szór az ajka szörnyü átkot:

»Verjen meg az igaz Isten;
Soha veretlen ne hagyjon!
Váljék átokká áldása:
Három helyett hetet adjon.
Hétszeres áldása rajtad
Hétszeres csapássá legyen,
Osztályrészed legyen a bú,
A szenvedés, meg a szégyen!«

Büszke bánné, szép Micbánné
Reggeli misére ment el;
Feldúlt szive nyugodalmát
Visszaadja tán e szent hely?
De ni! imádkozni *nem mer!*
Csak a könyvét lapozgatja;
Attól fél, hogy imádságát
A jó Isten *meghallgatja!*

Száll az idő, száll a madár,
Hull a vadrózsa virága;
Szép Micbánné udvarába
Járatossá lett a bába.
Büszke bokor, vadrózsafa
Megérlelte rőt bogyóját,
Bába asszony ki is szabott,
Meg is varrt már *hét* kis pólyát.

Szép Micbánné csak felsikolt:
»Egynél többet meg ne lássak!«
Bába asszony hat kis pólyát
A Tiszára vitt le másnap;
Könnyü gyékény kosárkába
A hat pólyát helyheztette,
Tisza vizén a kosárkát
Aztán utnak eresztette.

az 1898. évről maradt 42 korona 96 fillér, 1899. évi tagdij bevétel 56 korona, összes bevétel 98 kor. 96 fillér. Ebből kiadás 54 kor. 52 fillér, tehát a pénztári maradvány 44 kor. 44 fillér.

Az egyesület jelenlegi vagyona készpénz és takaréktári betétekben 780 korona 94 fill. A közgyülés tudomásul vette a pénztárnok jelentését, a felmentvényt megadta és számvizsgálókul: Repics Vincét, Skolnik Gézát és Dillmann Antalt nevezte ki.

Az inditványok során Schneider István felügyelő-igazgató inditványozta, hogy a »Ferenc József Tanitók Háza« létesitése körül tanusitott buzgó fáradozás és sikeres munkálkodásért a közgyülés *Péterfy* Sándor, *Lakics* Vendel és *Ujváry* Béla fővárosi tanitókat az egyesület tiszteletbeli tagjaivá válaszsza meg, mit a közgyülés lelkes éljenzéssel teljesitett.

Haksch József és Dillmann Antal inditványozták, hogy a tanitóegyesület is csatlakozzék a hazai ipar fellenditése érdekében támadt mozgalomhoz. Továbbá ugyanők inditványozzák, hogy Reisner Emánuel gyulai gyufagyáros által áruba bocsátott »Tanitók Háza« jelzésü gyufák, melyből a tanitók házára 5% ot adományoz a gyáros, kellőleg forgalomba hozassanak s erről az egyesület tagjai is gondoskodjanak. Mindkét inditványt a közgyülés egyhangulag elfogadta.

Ezután a tisztujitás következett, melyet teljesen egyhangulag végzett a közgyülés. Közfelkiáltással megválasztatott elnökké Mihálovics Antal, alelnökké Klingenberg Jakab, titkárrá Haksch József és Retter Dezső, pénztárnokká Dobra Imre, ellenőrré Germán István.

A választmány tagjaivá: Schneider István, Rozsics Sándor, Schmiedt Boldizsár, Strauszer Henrik, Liebbald Béni, Wolf Mihály, Véják Ferenc, Skolnik Géza, Dillmann Antal, Kohn Mór, Mussong Vince, Simon György, Germann Istvánné, Nehrebecky Ilona, Futima Sarolta és Éhn Emilia.

Ezzel a közgyülés pontban tizenkét órakor végetért.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel felkérjük, sziveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

Hirek.

Pécs, 1900. május 4.

A dohányzók panasza.

Elhangzott immár a miniszteri bársonyszékből az üdvös jelszó: *Pártoljuk a hazai ipart!* Szépnek nagyon szép szó, de nagyjában mégis csak frázis. Üres frázis annyiban, a mennyiben azok a körök, kik most nagy garral hangoztatják ez igézetes szózatot s a kik a magyar ipar érdekében tán a legtöbbet tehetnének épen állásuknál s hivatásuknál fogva, azok csak beszélnek, de tenni még azt sem teszik meg, a mit könnyü szerrel megtehetnének. Ilyen módon aztán odajutunk, hogy mikor már a nagy pulikum is lelkesen felkarolná a magyar ipart, az addigra régen meghalt.

A magyar ipar egyik ágáról, a dohánygyártásról s annak elárusitásáról akarok irni. Teszem ezt nagyon sok uriember felszólitására, kiket az e téren jelenleg uralkodó állapot boszant, elkeserit, sőt arra ösztönöz, hogy Ausztriából, vagy más helyről hozassák dohányaikat.

Arról van ugyanis szó, hogy ha nálunk bemegy egy közönséges halandó a trafikba s kér világos *purzicsán*, vagy világos *hercegovinai* dohányt, egyszerüen nem kap. A trafikosok azzal mentik magukat, hogy ők sem kapnak

A mint értesülünk, a pénzügyminiszterium ki is jelentette, hogy a világos dohány elfogyott,

Miniszter ur! Szép az őszinteség, de nem mindig elégiti ki vele a közönség igényeit, jogos követeléseit. Mi, a magyar korona alattvalói, Magyarország adózó polgárai — mindenki el fogja ismerni — igen magas áron élvezhetjük amugy is a dohányt, miből az államnak rengeteg haszna van. Ha már monopolium a dohány, a mihez elvégre az államnak joga van, bár a mi nem épen a leghelyesebb, akkor az államnak, mint ilyennek kötelessége arról gondoskodni, hogy a közönség igényeinek e tekintetben is eleget tegyen, a mi bizonyára ismét csak az állam haszna, mert több lesz a fogyasztás. Ha pedig az állam nem tudja kielégiteni a fogyasztókat, törülje el a monopoliumot, mely csak ugy is addig jogos egészen, a mig a nemzet müveltsége nincs oly magas fokon, hogy a magánosok ép oly tökélylyel üzzék azt a monopolizált iparágat, mint maga az állam az egyedáruság alatt.

Minthogy pedig, igen természetes, hogy az állam e monopolium eltörlésével nagy jövedelmi forrástól fosztaná meg magát, mit egyébként más uton is lehetne pótolni, még természetesebb, hogy a monopoliumot fenn akarja tartani. S ha fenn tartja, az amugy is sulyos terhet legalább ne tegye gyülöletessé az által, hogy — specialiter a jelen esetben — nem gyártat világos dohányt, melynek pedig nagy a fogyasztó közönsége. Vagy elfogyott a szép dohány? Nem is terem már? Azt elhinni nem lehet. A mint eddig produkált a föld szép dohányt, ezután ép ugy fog teremni az arra alkalmas föld.

Vagy tán a világos dohány előállitása többe kerül, mint a barnáé? Tessék drágábban árulni, de legyen annyi, hogy e nemü szükségleteit mindenki kielégithesse belőle. Elfogy a szép dohány drágább áron is.

Nem elégszik meg az állam a nagy haszonnal, a mi ezen egyedáruságból származik, hanem még arra is akar bennünket szoritani, hogy olyan dohányt szivjunk, melyet nem tudunk élvezni? Ránk akarja az állam oktrojálni a barna dohányt? Avagy tán ezzel le akar bennünket szoktatni a dohányzásról? Quo iure? Mi jogon? Tán még sem mindenható államban, hanem alkotmányos államban élnénk?! S ha már miniszter ur, oly drágán fizetjük meg azt a kis élvezetet, akkor adjon legalább olyan dohányt, a milyent kérünk, hisz drága pénzt adunk érte! A pénzünkért meg csak mi is urak volnánk, ha nem is épen olyan nagyok. Vagy nem?

A pénzügyminiszter ur tehát e bajon egy csipetnyi kis jóakarattal nagyon könnyen s igen hamar tudna segiteni.

Hogy azonban világos dohány egyáltalában nincs, nem hiszszük el egyszerüen. Van, mert kell lenni, ha tán nem is annyi, mint régen volt, de van.

S most vizsgáljuk a panasz másik felét!

A nagy trafiknak tudomásunk szerint szerződésileg kötelessége minden dohány-fajt raktáron tartania. Megeshetik, hogy néha a világos dohány elfogy s mondjuk, egy-két napig nincs, de, hogy soha sincs, az már egyszerüen abszurdum. Igen is van! Csakhogy nálunk különös rendszer uralkodik a trafikban.

Mikor világos dohány van, csak az kap, ki cigaretta hüvelyt s egyebet is vásárol, nyiltan kijelentik ezt a kiszolgálásnál. Sőt, mint rossz nyelvek mondják s városszerte regélik, vannak nálunk szerencsés emberek, kik a trafikban protekciót élveznek, az ő számukra van világos dohány! Hja a protekció dirigálja ma a világot, nem csodáljuk, ha a trafikban is meghonosodott.

Kap a trafik világos dohányt, szó sincs róla, talán kevesebbet, de azt a jogot nem kapta még ez ideig meg, hogy azt az egyebeket vásárlóknak s protekciós embereknek tartsa fenn csupán s más ember, ki sodorni szereti cigarettáját, az kénytelen barna dohánynyal megelégedni egyszerüen csak azért, mert nem adnak neki mást, vagy, hogy azt élvezze, a mit igazán élvezni tud, kénytelen Budapestről, Ausztriából hozatni dohányát.

A budapesti s ausztriai trafikokban van szép, világos dohány, nálunk nincs? Ez igazán nagyszerü! Erre csak annyi megjegyzésünk van, hogy hiszi a pici!

Most pedig vagyunk olyan bátrak a pénzügyigazgatóságot s a pénzügyminiszter urakat megkérdezni, hogy van-e nekik tudomásuk e mizeriáról, melyet sok dohányos nagyon érez? S ha van, hajlandók-e ezen erejükhöz képest változtatni?

Kérjük a pénzügyminisztert s a helyi pénzügyigazgatóságot, vizsgálják meg ezt az ügyet s intézkedjenek mihamarabb, hogy oly sok idő után ismét legyen egyszer már világos dohányunk!

Egy a többek nevében.

Öreg halász megtalálta,
Szegény feje, im azt hitte:
Jó szerencse, Istenáldás!
Fölszedte, oszt' haza vitte.
Nádfödeles kis hajlékban
Mind a hatot fölnevelte;
A fiukból lett idővel
Hat daliás szép levente.

Száll a madár, száll az idő,
Hull a vadrózsa virága;
Gyász ruhát öltött szép Micbánné,
Hat kis fiát nem találja.
Sóhajtozik, siránkozik,
Nincs egy nyugodt pillanatja.
Hét kis ágyát éjjel nappal
Vetegeti, bontogatja.

Férje ura föl nem éri?
Tartózkodva lép feléje;
Búsan látja: napról-napra
Hogy borúl el jobb kedélye.
Kicsi fiát, hadd örüljön,
Be viszi hozzá a bába . . .
»Nem ezt . . . amazt . . . azt a hatot!«
Nincs öröme, nincs, hiába.

Jó Micbán úr mit tehet mást?
Bajára irt hol szerezhet?
Harcba indul a szent földre,
Védeni ott a keresztet.
Évek múlnak, évek telnek,
Kis fiuból ifju támad;
Kardot kötve szól az ifju:
»Fölkeresem az apámat.«

Száll az idő, száll a madár;
Hervad a vadrózsa ága
Fehér fürtök omladoznak
Szép Micbánné homlokára.
Egyik napját a másikhoz
Az a remény toldogatja:
Hogy a fiát, hogy az urát
Még egyszer tán megláthatja . . .

Kürtjel rivall . . . csörren a lánc,
A várkapu alágördül:
Jó Micbán úr a fiával
Visszatére a szent földrül.
Kiséri őt csapatában
Egy-korányi hat levente.
Hogy a pogány le nem vágta,
Jó kardjuknak köszönhette.

Büszkén tekint jó Micbán úr
Végig a szép leventéken . . .
És felsikolt szép Micbánné:
Fiát látja mind a *hétben* . . .
Mi még titok, mi még kétség,
A kis csapat ősz hadnagyja:
A vén halász, mi hogy történt,
Ékes szóval előadja.

Szin-igazság minden szava,
Arany-szónak nincsen alja . . .
Most érti meg jó Micbán úr
S el is hiszi, a mint hallja . . .
És az édes anya szive
Nem *hasadt meg örömében?*
Szője tovább más a mesét,
Ahogy neki tetszik; én nem! . . .

Napirend 1900. május 5-én.

Naptár: szombat, május 5. — Róm. kath. Pius. — Prot.: Pius. — Görög-kel.: (április 22.) Teodór. — Zsidó: Ijar 6. — Nap kél 4 óra 39 perckor; nyugszik 7 óra 15 perckor. — Hold kél 9 óra 30 perckor délelőtt; nyugszik 12 óra 10 perckor éjjel.

Időjárás. A központi meteorologiai intézet jelzése szerint: helyenkint csapadék, hősülyedés és szeles idő várható

Katonai utóállitás a megyeházán délelőtt 8 órakor.

— (**Flórián napja.**) Pécs város egyik fogadalmi ünnepe a Flórián nap. Szent Flórián egyébként a tüzoltók patrónusa, a mennyiben tüzvész idején az ő segitségét szokták kérni. Mint minden évben, ugy az idén is körmenet indult reggel 8 órakor a szt. Flórián szoborhoz a székesegyházból *Pozsgay* József kananok vezetése alatt. A körmenetben résztvettek a város összes iskolái ugyszólván s a hivők nagy serege. A Flórián szobornál Pozsgay József kananok tartotta a szertartást, mely alatt a székesegyházi kar énekelt egyházi énekeket. A szertartás végeztével a főutcán át tért vissza a körmenet a székesegyházba, hol szent beszéd s ünnepélyes isteni tisztelet volt.

— (**Halálozás.**) Özv. *Tróber* Mátyásné szül. *Kaltnecker* Teréz, életének 62 ik évében, ma reggel meghalt. Az elhunyt matróna özvegye volt Pécs város néhai rendőrfőkapitányának, *Tróber* Mátyásnak s *Tróber* Aladár dr. főjegyző édesanyját, Bonyhádi *Percel* Béni, orsz. képviselő pedig napát gyászolja az elhunytban, kinek halála a Kaltneker, Farkas, Pintér, Dorsch és Vogl családokat is gyászba boritotta. Temetése holnap (szombaton) félhat órakor lesz a plébánia-utca 1. számu házból a budaikülvárosi temetőbe. Lelkiüdveért az engesztelőmisét hétfőn délelőtt féltiz órakor tartják a székesegyházban.

— (**Előléptetett tanitók.**) A közoktatásugyi miniszter *Nyitray* Lajos, szegzárdi államilag segélyezett községi polgári iskola tanitót a IX. fizetési osztály második fokozatába, — Batiné *Stancsics* F., szegzárdi államilag segélyezett községi polgári leányiskolai tanitónőt a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába, — *Köncöl* József és *Palugyay* Margit, mohácsi állami polgáriskolai tanitót, illetve tanitónőt, pedig a X. fizetési osztály harmadik fokozátába léptette elő.

— (**Öngyilkossági kisérlet.**) *Kremmer* János foglalkozás nélküli csavargó Báttaszéken együtt mulatott *Albert* István kocsissal s midőn Albert lerészegedett, kivezette őt a mezőre és ott lefektette. Albert a bortól csakhamar elaludt s ekkor Kremmer pénzétől, pipájától és kendőjétől megfosztva, a mezőn hagyta. Amint a kifosztott ember felébredt, rögtön a csendőrségnél feljelentette a csavargót. A csendőrök Kremmer keresésére mentek, akit a szénapadláson felakasztva találtak. Az egyik csendőr hamarosan levágta az öngyilkost a kötélről és hosszas élesztési kisérlet után sikerült is életre hoznia. Kremmernek első szava az volt, hogy hiába mentették most meg az életét: mert ő ugyis öngyilkos lesz. Ezt a szándékát azonban mostanában nem hajthatja végre, mivel a kir. ügyészségnek adták át, a hol bizonyosan vigyáznak addig »drága« életére, mig a büntetését ki nem tölti.

— (**Egyházmegyei hirek.**) Az üresedésben levő vókányi plébániát a püspök *Kiss* Rezső himesházi segédlelkésznek adományozta; a szabadszentkirályi plébánia adminisztrátorává *Mozsgai* Sándort, az elhunyt plébános vikariusát nevezte ki. Ifj. *Ruzsinszky* József megyefai tanitó kineveztetett kántortanitóvá Bakócára.

— (**Új kaszárnya.**) Legközelebb uj utász laktanyát fognak épiteni Eszéken, melyre a Kassán lakó katonai mérnök, *Soukup* Adolf készitette a terveket és a költségvetést, mely szerint az épület 634.090 koronával van előirányoza. Ha a katonai kincstár a kért évi 35270 korona bért megfizeti, ugy az épitést még az idén megkezdik.

— (**Kiváncsi miniszterek.**) Évekkel ezelőtt annak módja és rendje szerint megalakitották a *borellenőrző bizottságokat*, a melyek mint tudni való nem igen erőltették meg magukat. A bizottság tagjai ugyanis mind tekintélyes és népszerü urak, a kik a lakosság javarészével atyafiságban, vagy jó ismeretségben vannak és a kik ennélfogva nem igen jártak bort vizsgálni, vagy ellenőrizni, mert hát lelkiismeretes és buzgó munkálkodásuk nemcsak népszerütlenséget, de igen sok kellemetlenséget is okozott volna. Akárhány olyan bizottsági tag van tehát, a ki a nagynehezen elvállalt tisztségnek meg nem felelt, a mint bizottság is akad, a mely semmit sem csinált. Ezek előre bocsáátsa után jegyezzük föl, hogy a kereskedelmi miniszter a földmivelésügyi miniszterrel egyetértőleg arra kérte föl a belügyminisztert, hogy a törvényhatóságokat arra utasitsa, hogy a területükön levő ellenőrző bizottságok eddigi működéséről jelentést tegyenek. Hogy most már a minizzterek kiváncsiságát kielégitik, az igen valószinü, de az, hogy a beérkező jelentéseknek örülnek-e, az már egészen más kérdés.

— (**Leégett erdő.**) *Papper* Ádám, rácmecskei lakosnak a község határában levő erdeje a minap kigyuladt s abból egy jó rész leégett. A tüz keletkezése után meginditott nyomozás során kitünt, hogy azt egy pásztorfiu okozta, ki az erdő szélén tüzet rakott s annak parazsát a szél bevitte az erdőbe s az attól meggyuladt.

— (**Megugrott tolvaj.**) Kökényben *Krimanovics* Márián, ottani lakostól az istálló-ból elloptak két lóra való szerszámot. A nyomozáson a gyanú egy *Horváth* Gyuró nevü fiatal suhancra irányúlt, hogy az követte el a lopást, de a suhanc nem volt kikérdezhető, mert ismeretlen helyre távozott a faluból. Úgy látszik, a lopásért ráváró büntetés elől ugrott meg. Most keresik.

— (**Nagy idők tanuja.**) *Igali* Szávó töldbirtokos, 1848—49. évi honvéd, Baranyamegye bizottsági tagja Baarban 81 éves korában jobb létre szenderült s tegnapelőtt temették el. A megboldogultat nagyszámu rokonság — köztük fia, *Igalics* Radivoj, megyei főpénztáros — gyászolja.

— (**Biciklis balesete.**) Mindnyájunkat érhet baleset. Régi dolog. A biciklistákat azonban talán sürübben érheti a baleset, mint a nem kerékpározókat. Ez magyarázatra nem szorul. Mert utóvégre a bicikli mégsem oly biztos alap, melyen az ember ugy járhatna, mint pl. a vasuton. Ezt bizonyitja a mai eset is, mely bizony akkora eset volt, hogy a ki a biciklirol leesett, alig-alig tudott a lábára állani. Ma délelőtt ugyanis a Gyár-utcában nagy büszkén hajtott egy biciklista anélkül, hogy a kormányrudat fogta volna; bizott nagy gyakorlottságában. Egyszer csak, hogyanhogyan sem, de a kerékről lefordult s annyira megütötte magát, hogy sántikálva tolta tovább a biciklijét. Most már a szerencsétlenül járt biciklis is megjegyzi magának valószinüleg, hogy mindnyájunkat érhet baleset.

— (**Feltört présház.**) *Magyar* Imre, rácmecskei lakos szőlőjében a présházat egyik közelmult éjjel feltörték. Az eddig még ismeretlen tettesek különféle élelmiszert és egy hordó bort vittek el a présházból, melynek tulajdonosa csak tegnapelőtt vette észre a betörést. Feljelentésére megindult a nyomozás az ismeretlen tettesek után, azonban eddig még nincsen eredménye.

— (**Megvert mezőőr.**) Pécsváradon nagyon póruljárt a minap *Resch* János mezőőr. Öt kóbor cigányt akart megzálogolni, a mért azok lovaikat a tilosban legeltették. A cigányok ugyanis rátámadtak a mezőőre s azt véresre verték, azután pedig elmenekültek, mielőtt még az őr kiabálására összesereglett mezei munkások elfoghatták volna őket. Hogy kik voltak, azt se tudják s igy nem egykönnyen lehet majd őket kézekeriteni, hogy elvegyék a mezőőr megveréseért méltó büntetésüket.

— (**Mig a nagymise tart.**) Magyarpeterden fényes nappal követett el lopást a minap két cigányasszony. Ugyanis mig *Ábel* Bertalan és családja a templomban volt nagymisén, addig *Petrovits* Józsefné, *Gyeniss* Róza cigányasszony bement a házuk udvarába s ott az aprójószágokat összefogdosván, azokat az udvarból elemelte. Mire házbeliek a nagymiséről hazamentek, akkor már a cigányasszony messze járt az aprójószágokkal. Csak másnap fogták el tolvajt, de már akkor persze nem volt meg a lopott aprójószágokból egy darab sem.

— (**Elsülyedt hajó.**) Tegnap reggel hajószerencsétlenség történt Dunaföldvár mellett a Dunán. A »Csongrád« nevü vontató gőzös a dunaföldvári felső-rév előtt — még nem tudni, mi okból — teljesen elsülyedt. A hajó legénységét a révészek csolnakokon mentették meg. A vizsgálatot a szerencsétlenség okának kipuhatolása végett meginditották.

— (**Gyujtogatás.**) Értény községben rövid félév alatt vagy öt tűzeset fordúlt elő, melynek keletkezési okát illetőleg az a gyanú merült fel, hogy a tüzeket gyujtogatás okozta. Azonban a tettest nem tudták egy esetben sem kipuhatolni. E héten ismét tűz volt a faluban s akkor a gyujtogatás gyanúja még jobban megerősödött. A gyanú egy ácsmesterre irányult, ki állitólag maga gyujtotta volna fel a házakat, hogy csak munkája legyen, mikor azokat ujra épitik. Ez utolsó esetben *Niklei* János háza lett a tűz martaléka s a gyujtogatás gyanújába került ácsmester ellen folytatják a vizsgálatot.

— (**Tragikus eset.**) Szomoru véget ért a szép 16 éves Hungár Bözsike mulatsága Dunaföldváron. Többen ültek este a szobában vidám tréfa és beszélgetés között, mikor is a szép Bözsike lekapván a falról egy revolvert s egy flaubert puskát, a mellette ülő fiatal embert jó kedvében párbajra hivta ki — persze csupa tréfából. Ez el is vette a flaubertet, mig a Bözsike kezében a revolver maradt. A mint

igy tréfálóztak, a revolver oly szerencsétlenül sült el, hogy Bözsike jobb mellébe hatolt a golyó s most élet és halál közt lebeg.

— (**Megölte őket az ijedtség.**) Szomoru véget ért a napokban két biciklista Taddington angol városka közelében. Két fiatalember egy tandemet kölcsönzött ki egyik ismerősüktől. A tandemen azonban nem volt fékező. A tandem tulajdonosa figyelmeztette is a két fiatalembert, hogy a Taddington melletti meredek hegyen szálljanak le s ugy vezessék a tandemet. A fiatalemberek meg is igérték, hogy gyalog mennek le a meredek hegyről, azonban nem tartották meg igéretüket. Másnap mindkettőjüket holtan találták a domb melletti futó árokban. Az orvosok konstatálták, hogy semmiféle külső, vagy belső sérülés nem okozta halálukat, hanem a félelem ölte meg őket. A mint lefelé haladhattak, nem tudták a tandemet megfékezni s látták, hogy a veszélyt elkerülni nem tudják, a borzasztó halálfélelemben szivszélhüdés áldozata lettek.

— (**Botrány a bikaviadalon.**) Nagy torrongás volt a minap Barcellonában egy bikaviadalon. Az utolsó bika, a melyet az arenába bocsátottak, csuf fejletlen állat volt, ugy hogy a »szakértő« közönség nem volt vele megelégedve. A szakértő közönség jelét is adta felháborodásának, a mennyiben flaskókkal bombázta a toreadorokat. A bikaviadal vezetői vissza is vitték az istállóba a rosszul fogadott bikát és egy másikat hajtatott elő, a mely azonban szintén nem tetszett a szeszélyes közönségnek. Mialatt ez a szerencsétlen állat a bikaviadori lovagiasság szabályai szerint leszuratott, a közönség feháborodása tetőpontra hágott. Bombita torero testvérpárt a különböző tárgyaknak valóságos zápora érte. A mikor az egyik Bombita ki akart kerülni egy üveget, csaknem a bika szarvára került. A közönség ekkor betört az arénába és véres harc támadt a nézők és a toreadorok között. Az öregebb Bombita az egyik nézőt, a ki ökölle az arcába ütött, ugy pofonvágta, hogy az illető a korláton át visszarepült a helyére. A toreadorok aztán rendőri fedezet alatt távoztak a küzdőtérről.

— (**Asszonyok az éjszaki sarkon.**) Három asszony dicsekedhetik el azzal, hogy közelebb volt az északi sarkhoz, mint a világ többi asszonyai és pedig Peary, a hires északsarki utazó felesége, Mrs Magnolia Hodge Marys-Villeből és Mrs. Crosz, Mrs. Peary komornája. Mind a hárman elkisérték Peary hadnagyot 1893-ban az északi sarkvidékre. Pearyt nem akarta egymagában utra bocsátani a felesége, a kivel aztán elment a komornája is. Mrs. Hodge egészen más okból ment el a nagy, veszedelmes utra. Ő titkára volt Peary hadnagynak, a ki diktálta néki egyik nagyobb művét. A mű nem volt még egészen készen, mikor utra kellett menni és Peary felszólitotta női titkárát, hogy kisérje el az expedicióra. Utközben aztán elkészült a könyv. Ilyen módon került el aztán a három asszony az északi sarkhoz, mintegy száz mértföldnyi távolságra.

— (**Gondatlanságból tűzvész.**) A szülők vétkes gondatlansága következtében a magukra hagyott kis gyermekek már nem egyszer okoztak tűzvészt. Igy történt ez a napokban a tengelici szőlőhegyen is, a hol *Horváth* István ottani lakos övéivel mezei munkára ment s csupán 3 éves Jánoska fiacskáját hagyta otthon minden felügyelet nélkül. A kis fiucska mindenfelé botorkálva, a konyhában gyufához jutott és ezzel a sertésólhoz ment, a hol játszani kezdett a tűzzel. Egyenkint gyujtogatta meg a gyufaszálakat és örült azoknak lobbanásában. Az eldobott égő gyufától azonban csakhamar lángba borult a sertésól, mely a benne levő kocákkal együtt hamuvá égett. A gondatlan szülőket a csendőrség feljelentette, akik a mellett, hogy a kárt kénytelenek elszenvedni, — még meg is lesznek büntetve.

— (**Az asszonyok szavazata.** Boldog Ohio állam, még boldogabb Kleveland városa! 7342 asszony, a ki szavaz és 1830, a ki nem szavaz! Kleveland városában nagyban folytak az iskolai választások. Zuhogott az eső; lucskos, sáros volt Kleveland valamennyi utcája, de azért kivonultak ők, a szavazatra kész asszonyok. Összesen 9172-en voltak a listán jegyezve és ezek közül 7342-en jelentek meg a választásokon, 1880 an pedig, a kik féltek a sártól, esőtől, meg talán más ügyek is akadályozták volna őket megjelenésüben, otthon maradtak. És volt pedig Kleveland városában 70.000 férfi szavazópolgár, a kik közül csak 31 ezernek volt bátorsága,

— Bocsáss meg . . . . édes barátom . . . . — lihegte — de borzasztó az, . . . amit neked el kell mondanom . . . . Hozzád siettem . . . . mert máshoz nincs bizalmam . . . . Már az ingemben sem bizom . . . S ezzel vad haraggal kezdte tépdesni a ruháját. Tudtam, miről van szó, de a világért sem árultam volna el. Higgadtan mondtam neki:

— Igy nem foglak sohasem megérteni.

Az én higgadtságom kissé használt neki.

— Persze édes barátom, hogy nem érted, hiszen magam is alig értem, alig merem elhinni. . . . . Képzeld édes Fricim, képzeld csak, Ilonka, az a szende arcu angyal, kinek szemeiből szinte a cherubok ártatlansága tükröződik vissza, megcsal engem, hitványul megcsal!

— A nyil céljához ért! — gondoltam magamban, de azért kötelességszerüen meglepetve, csodálkozó hangon kérdeztem:

— Valóban?! Szinte lehetetlen!

— Magam is azt hittem! — nyögte Várnay, de most már nem kételkedem.

Várnay egy pillanatig hallgatott, mintha összekuszált gondolatait akarta volna rendbeszedni, az-

takozó lelki állapotai és izgalmai nem maradtak nyomtalanul. Idegessé, fáradttá lettem, elvesztettem ruganyosságomat s dacára minden önmagamelőtti nagyképüsködésemnek, meg kellett vallanom, hogy bántott az a gondolat, hogy az az asszony meg fogja csalni az urát s én ezt nem akadályoztam meg. Persze, mert nem én lettem a szeretője, most már morális aggodalmak leptek meg s szinte olyan félét éreztem, mintha eddigi léhaságaim bünbocsánatot nyertek volna, ha ezt az asszonyt vissza tudtam volna tartani a félrelépéstől!

Később azonban ismét felülkerekedett bennem az a gondolat, hogy miként jutok én ahhoz, hogy egy más ember feleségét megóvjam a bukástól? Vigyázzon mindenki a saját feleségére. Ha meg nem ért hozzá, hát viselje békében a szarvait!

Ugy éreztem magam mint valaki, a ki egy nyilat lőtt el s aztán összefont karokkal lesi, hogy miként ér e nyíl süvitve, fütyülve céljához.

. . . . Egészségi állapotom a sok elgondolt ostobaságtól annyira megrongálódott, hogy végre is meguntam a keresztesi históriákat s betegségemre tekintettel, három heti szabadságot kértem

hogy kitegye lábát a sártengerbe s betegye a választási épületbe (7342 asszony közé). Az asszonyok oda se hederitettek az esőnek, felhúzták gummicipőjüket, beburkolóztak hosszu esőköpönyegükbe s mentek szavazni. A délelőtti órákban már elözönlötték a választási hely körüli utcákat. A férfiak pedig vártak, vártak; majd csak alább hagy a csúf eső s igy történt, hogy a férfiválasztók közül alig fele jelent meg. Este azután haza mentek az asszonyaik, csurgott róluk a viz, dideregtek a csipős időben, de azért a szavazatuk ott maradt s egy kicsinylő pillantással adták tudtul a kényelmesen szivarzó férjnek, hogy mégis csak ők igazgatják az iskolák s a világ — sorsát.

— (**Kertmegnyitás.**) Városunkban oly kevés a vendéglői kerthelyiség, hogy megelégedéssel veheti tudomásul közönségünk *Heilek F. vendéglős* abbeli intézkedését, hogy a *Mór- és Megye-utca sarkán* lévő kerthelyiségét, mely egyike a legszebbeknek, *szombaton*, (rossz idő esetén vasárnap) megnyitja, mely alkalommal Korodi zenekara fog közreműködni. Hogy jó ételek és italok lesznek, kellő garancia a vendéglős eddigi jó hirneve.

— **Tudós asszony ötven év óta.** A legkellemetlenebb s legfárasztóbb hivatás különösen vidéken a tudós asszonyé. Éjjel-nappal talpon kell lenni az első hivásra szaladni kell az asszonyhoz, ki életet ad egy kis gyermeknek. A tudós asszony gyakran kénytelen az orvost helyettesiteni s gondját nemcsak az ujszülöttre, hanem az anyára is kénytelen forforditani. Tanácsai az anyán igen hasznosak lehetnek, mert sok asszonynak felgyógyulta után alig van ereje, hogy gyermekét táplálhassa Özvegy Painturaud asszony Ruftecben (Charente) majd ötven év óta gyakorolja hivatását még pedig a leglelkiismeretesebben. Nagyon elgyengült betegeinek a vérnek egy olyan kipróbált helyreállitóját ajánlja, a melyet maga próbált ki.

— Kivártam a Pink-pilula hatását — irja — s mondhatom, hogy kitünő. Bronchitisz következtében, oly általános gyengeség vett rajtam erőt, hogy nem tudtam enni s makacs köhögés egész valómat kifárasztotta. Néhány doboz Pink-pilula helyrállitott s ujra munkához akartam látni, de kétségtelenül nagyon hamar, ön tudja hogy a tudós asszony szerepe mily fárasztó, különösen ha vidékre kell menni s majdnem mindig éjjel. Igy visszaesést kellett elszenvednem s köhögésem nagyobb erővel jött vissza, mint annakelőtte. Ujra a Pink-pilula használatához fogtam. Ma kitünően érzem magam s oly erősnek, mint harmincéves koromban. Igazán csudálatos 69 évvel olyan munkát végezni, mint a milyet én végzek s ezt az ön kitünő pinkpiluláinak köszönhetem. Minden elgyengült betegnek ajanlom s már igen sokan kitünőnek találták.

A Pink-pilula mint a vér legjobb helyreállitója, Painturaud asszonynál az ő korában rendkivüli hatást ért el. A vérszegénységnél, sárgaságnál, katarusnál s általános gyengeségnél, mind gyermeknél, mind férfinél es nőnél a Pink-pilula mindig nagy hatást ér el. A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszertárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszertárában, Budapest, Király utca 12.

Művészet, irodalom.

○ **Szinészek közgyülése.** Most folyt le Budapesten az országos szinészegyesület kongresszusa. A kongresszus elnökévé *Tiszay* Dezső igazgatót választották; egyik alelnök *Somogyi* Károly igazgató lett. A vidéki tanácsosok sorába *Tiszay* Dezső is bekerült.

○ **Baróthy Irma a Kisfaludy-szinházban.** Szintársulatunk volt naivája, *Baróthy* Irma, szerdán este a budapesti Kisfaludy-szinházban vendégszerepelt. A »Falurosszá«-ban játszotta Feledy Boris szerepét s játékáról a fővárosi kritika elismeréssel szól.

⊙ **Párisi utazók figyelmébe.** Mindazok, kik ezen évben Párist meglátogatják, bizonyára örömmel fogják fogadni és kitünően fogják használhatni a Stamfel-féle pozsonyi könyvkiadóhivatal által kiadott »Párisi kalauzt.« Ez csinos tiszta kivitelben a kiállitás tervraj-

s felrándultam a fővárosba, hol mihamarább elfelejtettem Várnaynét a zongoraművészével együtt s belefogtam abba a pihenésbe, melyben még szeretni sem vágytam.

Teljesen odaadtam magamat az édes semmittevés gyönyörének!

IX.

. . . . . Dorner főhadnagy nehány pillanatra elhallgatott, mert a szálloda pincérje lépett be s tudakozódott: nem-e parancsolunk valamit. Aztán felgyujtotta a villanylámpákat s távozott.

Frici elgondolkozva nézte egy darabig a villanylámpa zöldes, vakitó fényét majd egy cigarettára gyujtott, aztán önkéntelenül is elmosolyodott:

— Hát édes barátom — folytatta — azon, ami ezután történt, még ma is mosolyognom kell ha eszembe jut s valóban sajnálom, hogy nem mondhatom el neked kellő humorral mindazt, mit hazatértem után rövid idő alatt átéltem, bár — mondhatom — a dolog elég tragikusan végződött!

— Emlékszel még arra az álarcos bálra,

melyen legutóbb találkoztunk? Igen? Nos tehát akkor utaztam vissza Keresztesre s midőn neked megigértem, hogy egy érdekes történetet fogok elmondani, biztosra vettem, hogy mire hazaérkezem, megtudom a finéléját annak a históriának, melyet az álarcos bál éjjelén, ott kint a pályaudvar várótermében nagyobb körvonalakban már elmondtam.

S valóban barátom nem csalatkoztam.

Alig voltam otthon, másnap már a délelőtt folyamán beállitott hozzám Várnay Béla.

Az inasom nem akarta beereszteni.

— A főhadnagy úr alszik még! — mondta vendégemnek.

— Nekem okvetlenül s azonnal beszélnem kell a főhadnagy urral! — kiáltotta Várnay s még mielőtt eléje mehettem volna, berontott a szobámba s megsemmisülten rogyott a pamlagra.

Egészen ki volt kelve. Haja kócosan lógott a homlokára, nyakkendője félre volt csuszva s szemei valami vad lázban égtek, mig melle csak ugy zihált a lihegéstől.

Ugy látszott, futva jött hozzám.

Mikor kérdő tekintetemet látta, melyet reávetettem, magához tért:

zát, a város térképét, Páris környékét és azonkivül pedig megbizható utmutatót tartalmaz, melynek segélyével könnyen eligazodhatni; és ugy a város, valamint kiállitás is tervszerüen megtekinthető. — A »Párisi kalauz« ára 1 kor. 20 fillér és minden könyvkereskedésben kapható.

Tanügy.

Pécs, 1900. május 4.

A népiskolai tanterv kérdése.

(Folyt. és vége.)

A nevelés tanitás szinvonalát az szállitja le, ki fölületesen tanit és a tanitást célnak tartja, holott az csak eszköz a nevelési cél elérésére. Sokkal több haszna van abból az országnak, a társadalomnak és az egyháznak, ha a tanulók kevesebbet tanulnak és jobban nevelődnek; ha az értelmi erők fejlesztésével párhuzamosan halad a sziv művelése.

A tanitói tekintélyt pedig ne a tantervben keressék, *mert az egyéni dolog*; ki minél jobban felel meg állapota kötelességeinek, minél jobban érvényesiti erőit a szépnek és jónak előmozditására; minél nemesebb jellemű; minél vallásosabb és erkölcsösebb: annál jobban, annál biztosabban emeli tekintélyét. Aki pedig hanyag, jellemtelen, vallástalan stb., legyen az bármely iskolánál vagy hivatalban, annak sohasem lesz tekintélye.

Szocial politikai szempontból csak a szocialista érzelmüek érvelhetnek azzal, hogy a falusi népnek éppen olyan joga van a neveléshez, mint a városinak. Hiszen az államnak éppen ugy kötelessége a testi nevelésről gondoskodni, mint a szellemiről; tehát a testi nevelést, az egészséges fejlődésre az eszközöket is épen ugy kivánhatnák a falusiak, mint a városiak; a szegények épen oly táplálékot követelnének és ruházatot gyermekeik számára, milyennel a jobb móduak rendelkeznek. És ha egyenlő joguk van a nevelésre a fővárosiakkal: egyetemet is követelhetnek akár Bergendóciára is.

Ilyen következtetésekre vezet a helytelen logika alaptétele.

A jó politika azt követeli, hogy a viszonyokkal számoljunk. Adjunk azért a falusi nép gyermekeinek saját viszonyainak megfelelő oly nevelést, mely őt boldoggá teheti. Ne lőjjünk túl a célon!

Ilyenek és hasonlók az egy tanterv mellett küzdő tanférfiaknak indokolása és érvelése. Az eszményiség szép, ha a józan ész mögötte vagy benne a valót látja, különben utolérhetetlen vágyaknak himes virága.

Sajnáljuk azért a tanügy érdekében, hogy a tanférfiak hangzatos frázisok után indulnak és nem gondolkoznak mélyebben és komolyabban e tárgy fölött.

A Baranyamegyei Általános Tantestület a f. évi április hó 26-án tartott közgyülésén Schmidt Boldizsár előadása alapján a következő határozati javaslatot fogadta el:

Tekintettel arra, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. c. 53. 54. §-a megkülönbözteti a városi és falusi népiskolákat, midőn az elsőkben a szorgalmi időt 9, az utóbiban pedig 8, illetve 6 hónapban állapitotta meg;

tekintettel arra, hogy az osztatlan népiskolák leginkább falun, kisebb községekben vannak, hol a nép földmiveléssel foglalkozik és igy a törvény értelmében gyermekeinek jövő élethivatása és physikai nevelése érdekében jogosult a rövidebb szorgalmi időnek felhasználására;

tekintettel arra, hogy rövidebb idő alatt — egyéb viszonyok egyenlősége mellett is — lehetetlenség annyi szellemi munkát végezni, mint hosszabb idő mellett, hacsak az ifjuságnak testi és szellemi erőinek egészséges fejlődését nem akarjuk veszélyeztetni és a vallás erkölcsös és hazafias nevelést kockáztatni;

tekintettel arra, hogy a paedagogia ugy, mint a psychologia tiltakozik az ellen, hogy az ifjuságnak egyenlő szellemi fejlődése mellett egyik részét egy harmad, vagy negyedrész idő alatt kényszeritsük azon ismeretek elsajátitására és a képzeteknek appreciálására, melyeket a másik rész három — vagy négyszer anyi idő alatt tesz magáévá;

tekintettel arra, hogy a tanterv a törvényen alapszik és igy a törvény intencióinak meg kell felelni, a törvény pedig figyelemmel van a nép foglalkozási — és egyéb életviszonyaira, természetes, hogy a tanterv a törvénynyel nem jöhet ellenkezésbe, hanem kell, hogy szintén figyelemmel legyen azon viszonyokra;

tekintettel, hogy az egy, általános tanterv mellett a kevésbbé lelkiismeretes és kevésbbé buzgó tanitó működése alig ellenőrizhető és kötelességének pontos teljesitésére éppen nem szoritható, mivel lehetetlenséget követelnénk tőle, a lehetetlenség pedig a törvény szellemével ellenkezik, minek folytán a tanterv és az ellenőrzés illuzóriussá válik, mig ellenben a megfelelő külön tanterv mellett, melyben a tananyag minőségileg és mennyiségileg a gyermekek szellemi fejlődésének, a szorgalmi időnek és a nép életviszonyainak megfelel, a tanitó munkája könnyittetik; tanitása nyer alaposság s gyakorlatiasságban, a tananyag el is végezhető és ha ezt a tanitó el nem végezné, arra törvényes erélylyel kényszerithető: mondja ki a közgyülés és követelje a hazai tanitóság egyeteme, hogy

a) a népnevelés szinvonalának emelése, alapossága és gyakorlatiassága megköveteli az osztatlan népiskolák számára a külön tanterv kiadását, mely azonban *egységes* az osztott népiskolák tantervével, a mennyiben a törvényben előirt tantárgyakat mind felöleli, természetesen szükebb körben mégis ugy, hogy az ismeretanyag minden szakán egy kerekded egészet képezzen és az alsó foktól a felső fokig szerves összefüggésben legyen;

b) Az osztatlan iskola tantervének megfelelően külön olvasó és tankönyvek szerkesztendők,, mely a tantervben foglalt tananyagot rövid, de sorozó olvasmányokban foglalják magukban.

c) Az osztatlan iskola olvasó- és tankönyvei három kötetben adandók ugy, hogy az elő kötet a kis abc, olvasókönyv magában foglalja I. osztálynak irás-olvasási tananyagát; a második kötet a II. III. osztály és a harmadik kötet a IV. V. VI. osztály tananyagát azon értelemben és terjedelemben, melyben azt a részletes tantervben kifejtettem.

Ajánljuk *Schmidt* Boldizsár, pécsbánya-telepi tanitó eme javaslatát megyénk tanitóinak becses figyelmébe. Gondolkozzanak fölötte és határozzanak.

Országgyülés.

A képviselőház ülése május hó 4-én. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A ház mai ülésén *Percel* Dezső elnök felvetette a kérdést, hogy kivánják-e, miszerint a tegnap távollevők neveit felolvastassa s megidézze őket igazolásra?

A Ház egyhangu nemmel felel erre; tehát a tegnap távolvolt képviselőknek e szerint nem vonják le a tegnapi diurnumukat.

Ezután harmadizben is megszavazták a tegnapi javaslatokat.

Wlassics Gyula kultuszminiszter kifejezést adott sajgó szive mély bánatának *Munkácsy* halála felett. Vigasztaljon bennünket az, hogy a Gondviselés nekünk adta őt, rekontalan fajnak, dicsőségünkre. Áldozzunk emlékének. Ajánlja, hogy a Ház jegyzőkönyvi részvétet fejezze ki s erről az özvegyet értesitse. A ravatalra koszorut helyezzen s a temetésen testületileg vegyen részt. A temetésnek országos költségen való rendezésére bizottságot alakitsanak.

A Ház általános helyeslés mellett fogadta el ezt a javasletot.

TÁVIRATOK.

— A király Berlinben. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Berlinben az idő szép. A város ünnepi diszben s az utcán ezer és ezer ember.

Frankfurtba a király reggel nyolc óra előtt érkezett. Az állomáson diszszázad várta. A király kiszállt s üdvözölte *Szőgyény-Marich* László berlini nagykövetünket, ki elébe utazott s a többieket. Tiz perc mulva a király tovább utazott Berlin felé.

Berlinbe a király, a ki német tábornagyi ruhát viselt, délelőtt tiz órakor érkezett meg, *Vilmos* császár, a hercegek, a tábornoki kar, *Bülow* birodalmi kancellár és az osztrák magyar nagykövetség fogadta. *Az uralkodók kezet fogtak, öszszeölelkeztek és többször megcsókolták egymást. Vilmos* császár hangosan köszöntötte a királyt:

— Isten hozott, drága barátom!

Ezután a bemutatások következtek, s a díszszázad zenekara a néphymnuszt játszotta. Rövid cercle közben a király többeket megszólitott.

Az uralkodók erre a díszkocsiba ültek s ezrek és ezrek hurrázása közben megindult a bevonulás, mely valóságos diadalmenet jellegét öltötte. Katonaság állt az egész utvonalon s háromszoros hurrát hallattak. Az ablakokból a nők kendőket lobogtattak.

Az Unter den Lindenen a diadalkapunál megálltak s Berlin elöljárósága üdvözölte a királyt, ki szivesen köszönte meg az üdvözlést. Iskolás gyermekek, egyetemi hallgatók és a testületek mind kivonultak a fogadtatásra.

A király Berlinbe érkeztéről még a következő részleteket közlik:

Vilmos császár osztrák-magyar tábornoki ruhában érkezett háromnegyed tiz órakor a pályaudvarra. Üdvözölte az összegyült fejedelmi vendégeket s megnézte a diszszázadot. Mikor az udvari vonat berobogott, a császár merev katonai tartással szalutálva állt. A zászlókat meghajtották; ezután történt az üdvözlés; mindkét uralkodó fedetlen fővel volt. A király a diszszázad megszemlélese után hosszabban beszélt a német trónörökössel. Az uralkodók négylovas á la Daumont fogatban vonultak be Berlinbe, mely előtt a testőrség ment.

A brandenburgi diadalkapunál az uralkodók leszálltak és *Kirschner* főpolgármester fölajánlotta *Berlin város hódolatát*, mit királyunk a következő szavakkal köszönt meg:

— Köszönöm a barátságos fogadtatást, melyben ujabb bizonyitékát látom a bennünket egybefüző baratságos érzületnek. Kérem fejezze ki a polgárság előtt szives köszönetemet a pompás fogadtatásért.

Ezután a polgármester leánya elszavalta a fogadtatásra készült alkalmi költeményt, mit a király mosolyogva hallgatott s végül megdicsérte a leánykát, hogy nagyon szépen adta elő a költeményt.

A kastély előtt az uralkodók leszálltak a kocsiból s a katonaság diszmenetben vonult el előttük, mialatt 101 ágyulövés hangzott el.

A katonaság elvonulása után az uralkodók gyalog mentek be a kastélyba.

Laptulajdonos SZAUTTER GUSZTÁV — Felelős szerkesztő PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF kiadó.

Pécs szab. kir. város
meteorologiai állomása jegyzetei
1900. május 4. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = mm. 759·4 (emelk.)
Hőmérsék = 10·0 °C.
» maximuma: 14·8 °C
» mnimumam 0·1 °C.
Páranyomás: 8.1 mm.
Relativ nedvesség: 82
Felhőzet: 8° Cirr. Str. SW. —
Szélirány s erő: S 1. —
Csapadék 24 órai: 0
Enyhe, változó i. v.

Dr. Czirer.

Hirdetések.

Szép erős hasitott, két méteres

tölgyfa karót

szállit jutányos árban

Marton Miksa

fakereskedő

Pécsett, Szigeti ország-ut 33. szám.

Telefon-szám 88.

Egyben ajánlja nagy raktárát szép asztalos anyagokban, épület-, metszet- és tüzifában, aszfalt-, kátrány-, elszigetelő lemez és carbolineumban. — **Aszfalt elszigetelő máz nedves falak szárazzá tételére.**

Sürgöny!!!

Hová menjünk mulatni?
Sehová máshová, mint a

„NÁDOR“ kávéházba,

hol esténkint Budapest legkitünőbb

NŐI ZENEKARA

Rollinger J. karmester vezetése alatt fog játszani.

Kitünő kávéházi italok! — A hires Cserta-féle borok!
Pontos kiszolgálás!

Számos látogatást kér tisztelettel

Weindorfer János,
kávés.

Hirdetések jutányos áron a kiadóhivatalunkban vétetnek föl.

Nyomatott Taizs Józsefnél Pécsett, 1900.